

ВІДГУК

офіційного опонента, кандидата педагогічних наук,
доцента кафедри біофізики Львівського національного
медичного університету імені Данила Галицького

Пайкуш Маріанни Андріївни на дисертаційне дослідження
Сірак Інни Петрівни «Формування готовності майбутніх
медичних сестер до професійної самореалізації» на
здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук
(спеціальність 13.00.04 – теорія і методика професійної
освіти)

Виконання важливих завдань, пов'язаних з реформування медичної галузі в Україні, потребує якісного вдосконалення системи професійної підготовки медичних працівників, зокрема, медичних сестер. Це вимагає від викладачів медичних коледжів оновлення змістового компонента процесу навчання для забезпечення готовності майбутніх фахівців до професійної самореалізації. Нині зростає потреба сучасної медицини в медичних сестрах з якісною фаховою підготовкою, що відповідає б світовим стандартам, у фахівцях, здатних до ефективної професійної самореалізації у медичній галузі.

Забезпечення закладів охорони здоров'я України кваліфікованими кадрами є одним із важливих чинників, який впливає на якість надання медичної допомоги населенню. Зазначена проблема набуває ще більшого значення в період реформування охорони здоров'я, оскільки в цей час змінюються правові, економічні та організаційні основи системи суспільних відносин, а також відбувається формування нових стереотипів професійної поведінки медичних працівників, зокрема, медичних сестер.

Отже, актуальність обраної Інною Петрівною Сірак теми сумнівів не викликає. Відтак, тема дисертаційного дослідження є актуальною з погляду принципово нового підходу до професійної підготовки майбутніх медичних сестер, а отже доцільною в контексті наукового пошуку.

Аналіз наукових здобутків щодо зазначеної теми дозволив дослідниці виявити низку суперечностей, що свідчить про недостатню вивченість цієї

проблеми в сучасних умовах. Насамперед – це необхідність формування готовності майбутніх медичних сестер до професійної самореалізації та невизначеність педагогічних умов, що сприяють ефективності досліджуваного процесу.

Слід зазначити, що дисертаційне дослідження складає невід'ємну частину наукового напрямку кафедри психології та соціальної роботи Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського «Соціально-психологічні аспекти особистісного професійного становлення майбутніх фахівців соціономічних спеціальностей» та Вінницького медичного коледжу імені академіка Д.К. Заболотного «Формування професійної компетентності у студентів через впровадження інноваційних технологій навчання та вдосконалення навчально-виховного процесу на основі розвитку самостійної та творчої активності викладачів та студентів».

Структура дисертації ретельно продумана, логічно побудована і складається зі вступу, трьох розділів, висновків і списку використаних джерел до кожного розділу (321 найменування), загальних висновків, додатків, у яких подано авторські й адаптовані до проблеми дослідження методики діагностики досліджуваної якості, інструкції для організації самостійної роботи студентів тощо.

У процесі роботи щодо зазначеної проблеми І. П. Сірак було вдало визначено мету дослідження, яка полягає в розробленні, теоретичному обґрунтуванні та експериментальній перевірці педагогічних умов формування готовності майбутніх медичних сестер до професійної самореалізації та методики реалізації цих умов у процесі їхньої професійної освіти в медичних коледжах. Відповідно до мети визначено 5 завдань дослідження. Позитивно, що одним із завдань є укладення навчально-методичних матеріалів для студентів, викладачів медичних коледжів щодо підготовки майбутніх медичних сестер до професійної самореалізації, яке було успішно виконане.

Наукова новизна дисертаційного дослідження І. П. Сірак, визначається як теоретичними так і практичними результатами. В аспекті теоретичних положень авторкою вперше визначені й обґрунтовані педагогічні умови формування готовності майбутніх медичних сестер до професійної самореалізації; створено модель підготовки майбутніх медичних сестер до професійної самореалізації; визначено сутність і структурні компоненти (мотиваційний, пізнавальний, операційний, рефлексивний) готовності майбутніх медичних сестер до професійної самореалізації; критерії (мотиваційно-ціннісний, когнітивно-особистісний, творчодіяльнісний, рефлексивно-регулятивний), показники та характеристики рівнів готовності майбутніх медичних сестер до професійної самореалізації.

На практичному рівні наукова новизна визначається розробленням інноваційної методики, пов'язаної з реалізацією обґрунтованих педагогічних умов формування готовності майбутніх медичних сестер до професійної самореалізації.

Достовірність отриманих результатів обумовлена теоретико-методологічним підґрунтям вихідних положень дослідження, використанням методів відповідних об'єкту, меті і завданням, упровадженню результатів роботи в навчально-виховний процес різних медичних коледжів України (основні результати дослідження впроваджені в практику підготовки медичних сестер у Погребищенському медичному коледжі, Гайсинському медичному коледжі, Комунальному вищому навчальному закладі Київської обласної ради «Білоцерківський медичний коледж», Рівненському державному базовому медичному коледжі, Комунальному вищому навчальному закладі «Дніпровський базовий медичний коледж» Дніпропетровської обласної ради). Згідно вище переліченого можна розглядати дисертаційну роботу Сірак Інни Петрівни як завершений, цілісний доробок в галузі теорії і методики професійної освіти.

Основні результати дослідження опубліковано у 26 наукових працях, всі одноосібні, зокрема: 9 статей – у провідних наукових фахових виданнях

України, 2 – у закордонних періодичних виданнях, 1 стаття у збірнику наукових праць і 12 тез – у матеріалах конференцій; 1 навчально-методичний посібник, 1 методичні рекомендації. Текст автореферату відповідає змісту дисертації.

У першому розділі «Теоретичні основи формування готовності майбутніх медичних сестер до професійної самореалізації» автором розглянуто базові поняття дослідження; висвітлено проблеми підготовки майбутніх медичних сестер у педагогічній теорії і практиці; розкрито освітній потенціал фахових дисциплін у підготовці майбутніх медичних сестер до професійної самореалізації.

Варто відзначити достатньо глибокий аналіз базових понять дослідження, про що свідчить кількість висвітлених позицій і підходів науковців. Позитивно, що автором досить детально проаналізовано й вивчено навчальні плани, програми медичних коледжів й на цій основі зроблено висновки про потенціал фахових дисциплін у підготовці майбутніх медичних сестер до професійної самореалізації.

У другому розділі «Педагогічні умови та методика реалізації педагогічних умов формування готовності майбутніх медичних сестер до професійної самореалізації» Сірак Інною Петрівною визначено структуру та критерії сформованості готовності майбутніх медичних сестер до професійної самореалізації; обґрунтовано педагогічні умови та модель формування готовності майбутніх медичних сестер до професійної самореалізації; описано методику реалізації педагогічних умов.

Поданий у цьому розділі матеріал викладено логічно, послідовно і аргументовано. Зокрема, досить чіткою й переконливою є авторська структура досліджуваного поняття готовності, компонентами готовності майбутніх медичних сестер до професійної самореалізації визначено: мотиваційний, пізнавальний, операційний, рефлексивний. Вони є взаємопов'язаними і взаємозалежними. У відповідності до виокремлених компонентів визначено критерії і показники готовності майбутніх медичних

сестер до професійної самореалізації: мотиви, цілі, інтереси, ціннісні орієнтації, ставлення до професії медичної сестри й до професійної самореалізації; наявність потреби у професійній самореалізації, установка на самоздійснення; спрямованість на досконале оволодіння фаховими знаннями й на професійну самореалізацію; усвідомлення значущості своєї діяльності та необхідності професійної самореалізації (мотиваційно-ціннісний критерій); рівень засвоєння фахових знань; самостійність мислення; емпатійність (схильність до співпереживання); сформованість особистісних якостей (відповідальність, вимогливість, сумлінність, рішучість, наполегливість, самовладання тощо), позитивна професійна «Я-концепція» (когнітивно-особистісний критерій); сформованість практичних професійних умінь і навичок; творча активність, максимально повна актуалізація і реалізація фахових умінь у процесі практики, вміння творчо розв'язувати професійні завдання; здатність до взаємодії (уміння та навички професійного спілкування) з пацієнтом, лікарем, іншими медичними сестрами, родичами пацієнта; самостійність у квазіпрофесійній діяльності (творчо-діяльнісний критерій); здатність до самопроектування власних професійних якостей, самоорганізації, самоуправління своєю діяльністю; здатність до рефлексії; здатність до саморегуляції; вміння оцінити й коригувати результати власної професійної підготовки (рефлексивно-регулятивний критерій)).

Визначені автором педагогічні умови формування готовності майбутніх медичних сестер до професійної самореалізації (формування мотиваційних установок майбутніх медичних сестер на професійну самореалізацію засобами імітаційного моделювання; активізація пізнавальної діяльності студентів засобами інформаційно-комунікаційних технологій; розроблення і реалізація у медичному коледжі програми позааудиторних заходів, спрямованих на підготовку майбутніх медичних сестер до професійної самореалізації; створення у медичному коледжі рефлексивно-орієнтованого середовища) також сумнівів не викликають.

У третьому розділі «Експериментальна перевірка ефективності методики

реалізації педагогічних умов формування готовності майбутніх медичних сестер до професійної самореалізації» представлено стан сформованості готовності майбутніх медичних сестер до професійної самореалізації; описано організацію і методику проведення експериментальної роботи; визначено ефективність дослідно-експериментальної роботи.

Як позитивне, варто відзначити достатньо чітку й детальну презентацію авторкою дисертації результатів початкової і кінцевої діагностики за кожним критерієм в експериментальній і в контрольній групах. Важливим є також застосування комп'ютерної програми Statistica 10. Той факт, що ймовірність p становить 0,000, t -критерій рівний 6,046 дав підстави відхилити дослідниці нульову гіпотезу про рівність середніх значень експериментальної групи до та після експерименту.

Оцінюючи позитивно кандидатську дисертацію І. П. Сірак, висловлюємо деякі зауваження і побажання:

1. Бажано було подати в дисертації більш детально методи, що використовувалися для діагностування готовності майбутніх медичних сестер до професійної самореалізації.

2. Однією з педагогічних умов формування готовності майбутніх медичних сестер до професійної самореалізації дисертанткою визначено створення в медичному коледжі рефлексивно-орієнтованого середовища. Ця умова дійсно є важливою і її формулювання сумнівів не викликає. Однак вважаємо, що можна було б детальніше описати особливості створення такого середовища.

3. У роботі недостатньо презентований зарубіжний досвід вивчення досліджуваної проблеми.

4. У підрозділі 2.2 сказано, що розроблена автором модель формування готовності майбутніх медичних сестер до професійної самореалізації містить такі складові: цільову, теоретико-методологічну, змістово-процесуальну, критеріально-результативну. На нашу думку, варто було назви цих складових представити у моделі.

5. В останньому підрозділі дисертаційного дослідження автором подано аналіз результатів педагогічного експерименту. Вважаємо, що цей підрозділ варто було б розширити за рахунок більш детальної характеристики якісних змін готовності майбутніх медсестер до професійної самореалізації.

Проте висловлені зауваження не зменшують високої наукової і практичної цінності проведеного дослідження, яке є концептуальним, цілісним, завершеним і вирішує вагомую наукову проблему з теорії і методики професійної освіти та відповідає встановленим вимогам п.п. 9, 10, 12, 13, 14 «Порядку присудження наукових ступенів», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України «від 24.07.2013 р. № 567», а його автор, І. П. Сірак, заслуговує на присвоєння наукового ступеня кандидата педагогічних наук зі спеціальності 13.00.04. – теорія та методика професійної освіти.

8.11.2017 р.

кандидат педагогічних наук, доцент
кафедри біофізики
Львівського національного
медичного університету
імені Данила Галицького

Пайкуш М. А.

Підпис
ЗАСВІДЧУЮ
ВЧЕННИЙ СЕКРЕТАР
Львівського національного
медичного університету
імені Данила Галицького
